

Tematikus összeállítás

SZÁMVITEL – AZ ÜZLETI INFORMÁCIÓKÖZLÉS TUDOMÁNYA

ACCOUNTING: THE SCIENCE OF BUSINESS INFORMATION COMMUNICATION

VENDÉGSZERKESZTŐ: LUKÁCS JÁNOS

ELŐSZÓ

FOREWORD

Lukács János

egyetemi tanár, Budapesti Corvinus Egyetem Számvitel Tanszék, Budapest
janos.lukacs@uni-corvinus.hu

A számvitel – noha a nem szakmai olvasónak elsöre száraz tudományterületnek tűnik – a gyakorlatban és így kutatási témáiban is a gazdálkodás leképezését tűzi ki céljául, s amennyiben a gazdaságban, gazdálkodásban változások, különleges események következnek be, azok megragadásával a számvitel szeretné elérni, hogy a vállalatok által készített éves beszámolók, pénzügyi kimutatások az új tényeket is a lehető legjobban tükrözzék. Ezt a folyamatot, illetve eredményeit mutatják be a számviteli cikkgyűjtemény szerzői is, akik hálásan köszönik a *Magyar Tudomány* szerkesztőségének ezen összeállítás megszervezésének lehetőségét, segítő és építő jellegű hozzászólásukat, valamint lelkes támogatásukat.

Reizingerné Ducsay Anita és Hajdu Tibor a környezeti fenntarthatóság megjelenését vizsgálja az üzleti életben, amely egyre több piaci szereplőnek okoz jelentős feladatot az ESG¹-jelentéshez kapcsolódóan. Ez a jelentés magában foglalja a vállalkozás környezeti, társadalmi és irányítási teljesítményét, kapcsolódó eredményeit. Könyvvizsgálóként fő célunk annak biztosítása, hogy a vállalatokról szóló jelentések, kimutatások és minősítések valós és megbízható képet mutassanak. A cél itt is az objektív kép nyújtása egy vállalat fenntarthatósági teljesítményéről. A szabályozási oldal rugalmassága lehetővé teszi az eltérő módszertanok

¹ ESG – Environmental: környezeti, Social: társadalmi, Governance: vállalatirányítási területek.

alkalmazását, így egy potenciális befektető a különböző ESG-minősítések alapján eltérő következtetésre juthat, ami a kedvezőbb képet adó mutatók kiválasztását eredményezheti.

Lakatos László Péter és Tarpataki Eleonóra tanulmányukban az adók témakörét kutatják, ezen belül is azt, hogy a számviteli eredmény és a társasági adóalap mennyire esik távol egymástól. Egyfelől egy adott nemzetgazdaságra jellemző távolság az adott ország szabályozási rendszeréről szolgált tanulságos információkkal, amelyek alapján az adott gazdaság kategorizálható volt, és makrogazdasági szinten érvényes megállapításokat lehetett tenni. Másfelől a távolság alapján lehet következtetni az egyes vállalkozások számviteli és adózási szempontból releváns viselkedésére, illetve általában véve arra a tényre, hogy mennyiben törekszenek arra a vállalkozások, hogy a közzétett pénzügyi kimutatások hasznos információkat közvetítsenek.

Martin Kíra és Szabóné Veres Tünde a külső érdeklődők helyett a vállalat belső működését, azon belül is a vállalatcsoporton belüli kereskedelmi ügyletek árképzését és ennek a döntési felelősséggel való kapcsolatát vizsgálja, de kitekintenek az adóalapot minimalizáló törekvésekre is. Kutatásukban azt vizsgálják, hogy az OECD (Organisation for Economic Co-operation and Development) multinacionális vállalkozások és az adóhatóságok részére kiadott irányelvei a transzferárzás vonatkozásában a globális környezeti hatásokat hogyan tükrözik vissza az 1990-es évek második felétől napjainkig.

Lukács János a könyvvizsgálat kulcsfontosságú szerepéről, hasznosságáról, hozzáadott értéket teremtő előnyeiről írta tanulmányát, de realisan számba veszi a könyvvizsgálat folyamatának és megítélésének ellentmondásait és korlátait is. Amellett érvel, hogy az elmúlt évtizedek nagy cégbedőlése miatt nem lehet a könyvvizsgálókat felelőssé tenni, mert a csalások és hamisítások elkerülése, feltárása és leleplezése elsősorban a vezetés felelőssége. Kritikusan elemzi a magas koncentrációt mutató hazai és nemzetközi könyvvizsgálói piacot, hiányolja a valódi versenyt. Végül kitér a könyvvizsgálat jövőjére, a digitalizáció és a mesterséges intelligencia használatának elkerülhetetlenségére.

Gulyás Éva és Papp Ádám tanulmánya arról győzheti meg a tisztelt Olvasót, hogy a gazdaság működésének elengedhetetlen feltétele a biztonságosan működő pénzügyi intézményi rendszer. Az elmúlt évek és napjaink hazai és külföldi bankcsődjei, a befektetési vállalkozásokat érintő csalások következményei felhívják a figyelmet a beszámolók megbízhatóságát tanúsító könyvvizsgálók megnövekedett felelősségére. E felelőség alátámasztásához elegendő és megfelelő bizonyíték gyűjtése szükséges a könyvvizsgáló részéről, amelyhez a szerzők elsősorban akár szokatlanak vagy meglepőnek tűnő eszközöket ajánlanak a könyvvizsgálók figyelmébe.